Statsforvalteren i Møre og Romsdal

Vår dato:	Vår ref:
08.07.2022	2007/4731
Deres dato:	Deres ref:

ROMSDALSHALVØYA INTERKOMMUNALE
RENOVASJONSSELSKAP IKS
Årøsetervegen 56
6422 MOLDE

Saksbehandler, innvalgstelefon
Guro Gjenstad, 71 25 84 29

RIR IKS - inspeksjonsrapport 2022.035.I.SFMR

Denne rapporten handler om resultatet fra en inspeksjon gjennomført 28.06.2022 ved Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjon (RIR) IKS. Rapporten regnes som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen 15. august.

Disse personene var til stede under inspeksjonen:

Fra virksomheten:	Fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal:
Lars-Magnus Sundfør, leder HMS og kvalitet	Guro Gjenstad
Terje Høystakli, driftssjef	Gunnhild Liva Austvoll
Finn Håkon Stølen, økonomisjef/ass. daglig leder	
Vibeke Sommernes, avdelingsleder gjenvinningsstasjoner og farlig avfall	
Vidar Kleppe, prosjektleder/eiendomsforvalter	

Statsforvalteren i Møre og Romsdal avdekket 7 avvik og gir 2 anmerkninger.

Avvikene gjelder:

1. Deler av anlegget er sterkt preget av forsøpling
2. Farlig avfall i form av impregnert trevirke lagres utendørs uten tak
3. Virksomheten mangler oversikt over sine utslipp til vann
4. Virksomheten mottar avfallstyper som ikke er omfattet av tillatelsen
5. Virksomheten mangler risikovurdering av lukt fra kompostering
6. Kompost og hageavfall blir lagret utenfor område med fast dekke
7. Virksomheten gir ikke tilstrekkelig informasjon til kunder som leverer hageavfall

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet i punkt 3 og 4 i rapporten.
RIR IKS må innen 01.11.2022 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvikene er rettet.

Vi gikk ikke grundig inn i virksomhetens risikovurderinger under tilsynet. Det er viktig at vurderingene omfatter faktiske forhold i anlegget, og inntil avvik er rettet, må gjeldende forhold være en del av risikovurderingen.

Med hilsen

Christian Dahl (e.f.)
fagleiar - forureining

Guro Gjenstad
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

RAUMA KOMMUNE	**Vollan 8A**	**6300**	**ÅNDALSNES**
HUSTADVIKA KOMMUNE	**Tingplassen 1**	**6440**	**ELNESVÅGEN**
MOLDE KOMMUNE	**Rådhusplassen 1**	**6413**	**MOLDE**
AUKRA KOMMUNE	**Kommunehuset Nyjordvegen 12**	**6480**	**AUKRA**
GJEMNES KOMMUNE	**Nordmørsvegen 24**	**6631**	**BATNFJORDSØRA**

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Navn: Romsdalshalvøya interkommunale renovasjon IKS	Anleggsnummer: 1506.0141.01
Bedriftsnr. for underenheten: 976675274	Eies av (organisasjonsnr.): 971042656
Kommune: Molde	Anleggsaktivitet: Sortering og bearbeiding av avfall for materialgjenvinning
Kontrollnummer: 2022.035.I.SFMR	Risikoklasse: 3
Tillatelser gitt: 26.10.2016 for ordinært avfall, 09.01.2017 for hage- og parkavfall	Tillatelse sist oppdatert: 25.09.2018 for hage- og parkavfall

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i virksomhetens tillatelser og i avfallsforskriften overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalterens planlagte tilsynsaktivitet for 2022.

Tema for inspeksjonen var:

- Lagring og håndtering av ordinært avfall
- Lagring og kompostering av hageavfall
- Lagring av farlig avfall
- Utslipp til vann og utslippskontroll
- Risikovurdering

Rapporten dreier seg om avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig vurdering av tilstanden til virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

3. Avvik

Avvik defineres som manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Statsforvalteren fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1
Deler av anlegget er sterkt preget av forsøpling

Avvik fra:
Forurensningsloven § 7 andre ledd
Vilkår 5 i virksomhetens tillatelse 2016.0706.T

Kommentarer:
Etter tillatelsen har RIR IKS plikt til alltid å holde sorteringsanlegget og områdene omkring i orden og fri for forsøpling. Forurensningsloven krever at når det er fare for forurensning i strid med loven

eller vedtak fattet i medhold av loven, skal den ansvarlige sørge for at forurensningen ikke inntrer. Har forurensningen inntrådt, skal den ansvarlige sørge for tiltak for å fjerne den.

På tilsynsdagen var betydelige deler av området sterkt forsøplet. Mye av avfallet var av plast og lå i og ved grøfter der vann rant videre mot Årøelva. Overvannsrør har ikke nett/gitter for å holde tilbake avfall eller organisk materiale. Noe av plastavfallet var emballasje for farlig avfall. Det var også forsøpling i vegetasjonen i området i tillegg til bak og mellom utstyr som var plassert i anlegget.

I grøft mot avfallsdeponiet lå det rester av vinterens snødeponi for brøytet snø fra anlegget. I dette området var det mye avfall i form av bl.a. plast, trevirke og metall. I grøfta renner vann mot Årøelva. Ut fra situasjonen på tilsynsdagen ser vi det som sannsynlig at avfall fra RIR IKS havner i elva. Vi fikk opplyst at avfallet stammet fra utendørs kverning av restavfall som tidligere foregikk i anlegget. Vi ser med stor bekymring på at gammelt avfall på avveie ikke har blitt tatt hånd om.

I virksomhetens årsrapport for 2020 er det beskrevet et tilfelle der det ble funnet avfall tilsvarende tre sekker under prøvetaking i elva. Det har ikke vært gjennomført tilstrekkelige tiltak for å hindre gjentakelse, og avfall har ikke blitt fjernet.

Forsøplingen av områdene over lang tid er alvorlig og utgjør en fare for fugler og dyr. Fugler kan og bidra til mer spredning av avfallet. Det er også fare for at dyr som oppsøker området, kan påføres skade.

Dette er et alvorlig avvik som må rettes raskt. Statsforvalteren forventer at dette avviket er det første som blir rettet, og vi vil følge opp med nytt tilsyn for å kontrollere at forholdene er i tråd med kravet i tillatelsen.

Avvik 2
Farlig avfall i form av impregnert trevirke lagres utendørs uten tak

Avvik fra:
Vedlegg 4 punkt 1 bokstav d i avfallsforskriften kapittel 11
Vilkår 1.1 i virksomhetens tillatelse 2016.0706.T

Kommentarer:
Kravet i tillatelsen er at alt mottak, lagring og sortering av avfall skal foregå innendørs. Unntak fra dette gjelder for rent trevirke og hageavfall. Avfallsforskriften krever at lagring av farlig avfall skal skje under tak.

På tilsynsdagen lå en stor haug med bl.a. impregnert trevirke ute uten tak eller annen tildekking. Avrenning fra området går via oljeutskiller til kommunalt avløp. Impregnert virke kan inneholde bl.a. kobber, krom og arsen. Krom og arsen er prioriterte miljøgifter som ikke skal slippes ut. Når virket ligger åpent og utsatt for regn og overflatevann, vil noe av innholdet kunne løses opp og bli med vannet ut fra anlegget. Oljeutskilleren kan holde tilbake olje og fettstoffer, men er ikke egnet for å holde tilbake metaller. Det mangler analyser av utslipp av aktuelle stoffer, se avvik 3.

Avvik 3
Virksomheten mangler oversikt over sine utslipp til vann

Avvik fra:
Vilkår 2.1, 2.3 og 9.2 i virksomhetens tillatelse 2016.0706.T

Kommentarer:
Etter tillatelsen skal virksomheten sørge for at håndtering av avfall ikke fører til forurensende utslipp til vann. Utslipp fra oljeutskiller skal ikke være forurenset med prioriterte miljøgifter, og det skal finnes dokumentasjon på at utslippet ikke er forurenset med relevante prioriterte stoffer.

Impregnert trevirke ligger ute og kan føre til avrenning av prioriterte miljøgifter. Kobber er ikke en slik miljøgift, men kan lekke ut når virket utsettes for vann. RIR IKS har ikke målt utslipp av kobber. I 2021 ble det heller ikke målt utslipp av krom, arsen eller andre miljøgifter.

I hallen der avfall blir sortert og kvernet, fikk vi opplyst at det av og til oppstår branntilløp i kverna. Dette blir slokt automatisk med vann. Vannet renner ut i hallen og går derfra via oljeutskiller til kommunalt avløp. Vann som har vært i kontakt med avfall, kan inneholde avfallsrester og utlekkede stoffer. Når avfallet utsettes for brann, vil andre stoffer enn ellers kunne lekke ut. RIR IKS må gjøre en vurdering av hvilke stoffer som kan bli tilført utslippet og gjennomføre analyser av disse for å få oversikt over sine utslipp. Deretter må virksomheten vurdere om utslippene har miljømessig betydning. Det er bare tillatt å slippe ut komponenter som er uten miljømessig betydning, jf. vedlegg 1 til tillatelsen.

Avvik 4
Virksomheten mottar avfallstyper som ikke er omfattet av tillatelsen

Avvik fra:
Vilkår 1 i virksomhetens tillatelse 2016.0706.T

Kommentarer:
Tillatelsen lister opp hvilke avfallsfraksjoner som kan tas imot. I tillegg til disse, blir det tatt imot EE-avfall og slakteavfall. Fra RIR Næring AS mottas det konteinere som av og til inneholder diverse farlig avfall som ikke står på lista over tillatte fraksjoner.

Dersom det er behov for å ta imot andre fraksjoner enn de som er omfattet av tillatelsen, må RIR IKS søke om endringer i tillatelsen og avvente mottak av de aktuelle fraksjonene inntil en eventuell endring er vedtatt. Avfall som anlegget ikke har tillatelse til å motta, må avvises.

Avvik 5
Virksomheten mangler risikovurdering av lukt fra kompostering

Avvik fra:
Vilkår 2.7 og 4.1 i virksomhetens tillatelse 2017.0039.T

Kommentarer:
Tillatelsen krever at det skal gjennomføres en risikoanalyse som omfatter potensielle kilder til forurensning av det ytre miljøet. Det skal gjennomføres tiltak slik at det ikke oppstår sjenerende lukt i omgivelsene. Dersom det forekommer klage på lukt, skal det gjennomføres en luktrisikovurdering i tråd med anbefalingene i Miljødirektoratet sin veiledning TA- 3019/2013 om regulering av luktutslipp.

Vi fikk opplyst under tilsynet at virksomheten har fått klager på lukt fra anlegget på et tidspunkt der kompostrankene ble vendt. Spredning av lukt til virksomheter lenger ned i Årødalen forekommer i perioder med kald luft og lite vind. RIR IKS har ikke en risikovurdering som omhandler lukt fra komposteringsprosessen.

Avvik 6
Kompost og hageavfall blir lagret utenfor område med fast dekke

Avvik fra:
Vilkår 2.2 i virksomhetens tillatelse 2017.0039.T

Kommentarer:
Det er et krav at komposteringsområdet skal ha fast dekke/asfaltert flate.

Under tilsynet kunne vi se at den ene ranken var plassert utenfor fast dekke, og at lager for ukvernet hageavfall heller ikke var på fast dekke. Virksomheten må sørge for at kompostranker og hageavfall lagres etter vilkårene i tillatelsen. Lagring bør være et punkt i risikovurderingen.

Avvik 7
Virksomheten gir ikke tilstrekkelig informasjon til kunder som leverer hageavfall

Avvik fra:
Vilkår 2.5 i virksomhetens tillatelse 2017.0039.T

Kommentarer:
Tillatelsen krever at kundene skal gis forsvarlig informasjon om håndtering av hageavfall som inneholder fremmede arter. Relevant informasjon skal være oppslått på mottaket.

RIR IKS har tidligere satt i gang et godt prosjekt for å informere kunder, men dette prosjektet har stoppet opp, og det er ikke god nok informasjon på mottaket. Informasjonen bør omfatte hvilke arter som ikke skal leveres som hageavfall, men som brennbart restavfall. Vi fikk opplyst at en brosjyre om «svartelista arter» er utdelt til alle som arbeider på miljøstasjonen.

I framlagte dokumenter om temaet fremmede arter var det brukt flere betegnelser på disse artene (svartelista, hagerømlinger og fremmede arter). Vi anbefaler at uttrykket fremmede arter blir benyttet.

4. Anmerkninger

Anmerkning defineres som et forhold som tilsynsetaten mener er nødvendig å påpeke for å ivareta det ytre miljøet, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Disse forholdene ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1
Det bør innføres en rutine for å kontrollere at mottakere av avfall fra RIR IKS har tillatelse til mottak av aktuelle fraksjoner.

Kommentarer:
RIR IKS leverer avfall videre til flere ulike aktører. Det er nødvendig at mottaker er et godkjent mottak for at RIR IKS skal kunne være uten forpliktelser knyttet til videre håndtering av avfallet. For å sikre dette, trengs rutiner for å kontrollere at mottakers tillatelse eller eksportsamtykke omfatter de aktuelle avfallsfraksjonene.

Anmerkning 2
RIR IKS bør vurdere å søke om endringer i tillatelse 2016.0706.T.

Kommentarer:
Gjeldende tillatelse omfatter ikke alle de avfallsfraksjonene som har blitt mottatt, jf. avvik 4. Tillatelsen regulerer heller ikke maksimale mengder avfall samtidig på lager eller alle de ulike behandlingsmåtene som er i bruk i anlegget. Ved en eventuell søknad om endring, bør de nevnte momentene tas med slik at det blir mest mulig tydelig hva slags aktiviteter som utføres og hvor mye avfall som kan være på lager.

5. Oppfølging etter inspeksjonen

RIR IKS har plikt å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten så snart som mulig. For at Statsforvalteren i Møre og Romsdal skal kunne avslutte saken, må dere innen 01.11.2022 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvikene er rettet.

Vi ber om at dere sender svarbrev på e-post til sfmrpost@statsforvalteren.no eller på papir til Statsforvalteren i Møre og Romsdal, Postboks 2520, 6404 Molde, merket med saksnummer. Saksnummeret er 2007/4731.

6. Vedtak om gebyr

Statsforvalteren i Møre og Romsdal varslet i e-post datert 24.06.2022 at RIR IKS vil bli ilagt et gebyr på kr 28 100 for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer sats 2. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal viser ellers til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

Mulighet for klage
Dere har rett til å klage på valget av gebyrsats innen tre uker etter at dere har mottatt denne rapporten. Klagen skal angi den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes og skal sendes til Miljødirektoratet.

7. Offentlighet

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Møre og Romsdal, jf. offentlighetsloven. I tillegg vil rapporten være tilgjengelig på www.norskeutslipp.no.

8. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- *Lov om vern mot forurensninger og om avfall* (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall* (avfallsforskriften)
- *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til mottak, behandling og lagring av ordinært avfall for Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap i Molde kommune. Tillatelsesnummer 2016.0706.T gitt 26.10.2016.
- Tillatelse til mottak og kompostering av hage- og parkavfall for Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap i Molde kommune. Tillatelsesnummer 2017.0039.T gitt 09.01.2017 og sist endret 25.09.2018.

9. Bilder

Bildene under illustrerer noen av avvikene.

Avvik 1:
Forsøpling i grøft, i vegetasjon og bak utstyr

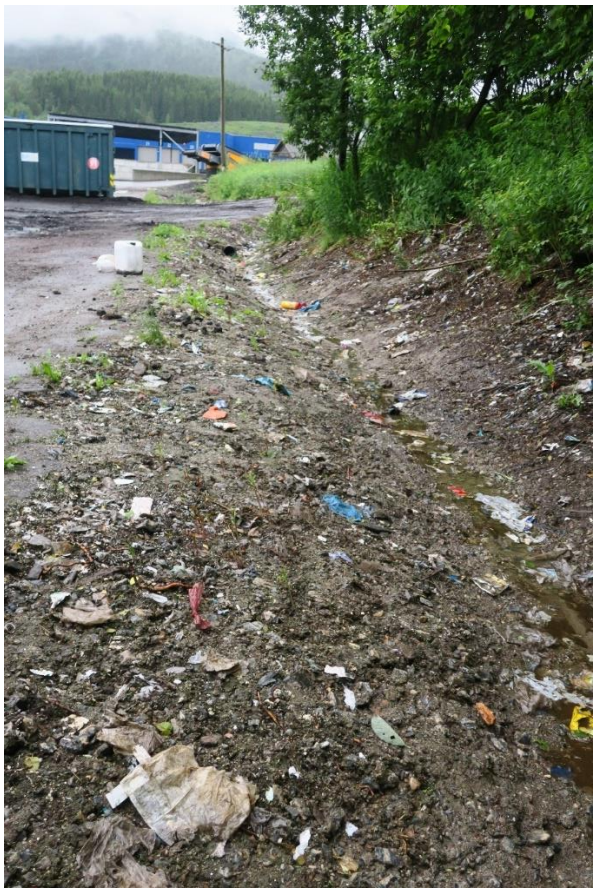

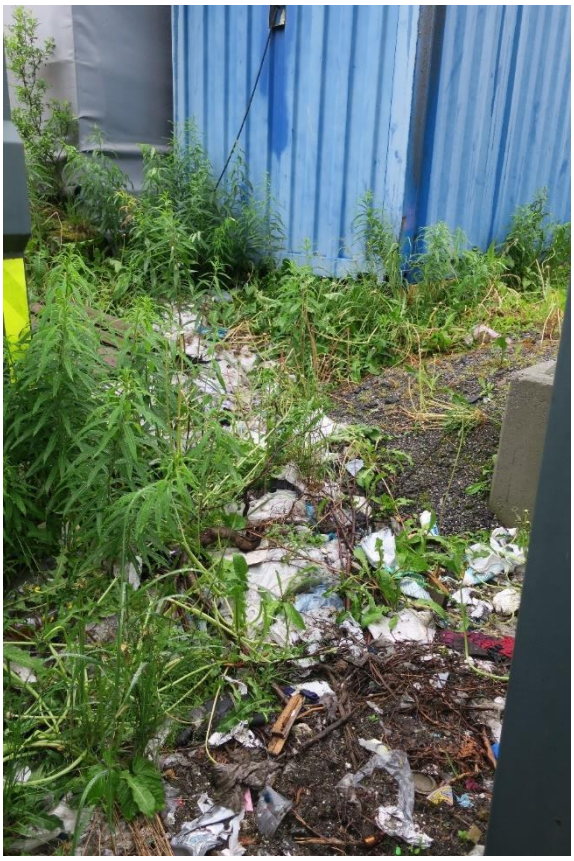

Forsøpling langs bekk ved snødeponi

Avvik 2: Impregnert trevirke lagret ute uten tak

Avvik 6: Kompost lagret utenfor område med fast dekke